

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 5Sžrk/7/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1018201210
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 11. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Petra Príbelská
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2021:1018201210.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Petry Príbelskej, PhD. a zo sudkyň JUDr. Anity Filovej (spravodajkyňa) a Mgr. Kristíny Babiakovej, v právnej veci žalobcu (sťažovateľ): Slovenský pozemkový fond, so sídlom: Búdková 36, 817 15 Bratislava, IČO 17 335 345, proti žalovanému: Okresný úrad Bratislava, Odbor opravných prostriedkov, so sídlom Tomášikova 46, 832 05 Bratislava, za účasti ďalších účastníkov konania: 1/ M. M.U., dátum narodenia: XX.XX.XXXX, adresa trvalého pobytu P. XX, XXX XX K.-P., 2/ Q. L., dátum narodenia: XX.XX.XXXX, adresa trvalého pobytu G. J. G. XX, XXX XX K.-G. M., 3/ PhDr. I. I., dátum narodenia: XX.XX.XXXX, adresa trvalého pobytu C.E. XX, XXX XX K.-P., 4/ Univerzita Komenského v Bratislave, so sídlom Šafárikovo námestie 6, 811 01 Bratislava-Staré Mesto, IČO 00 397 865, ďalšie účastníčky 1/ až 3/ sú zastúpené: Advokátska kancelária Paul Q, s. r. o., Karadžičova 2, 811 09 Bratislava-Staré Mesto, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č.: OU-BA-OOP6-2018/063191 z 19. júna 2018, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č.k. 2S/137/2018-135 z 15. mája 2019, takto

rozhodol:

I. Kasačná sťažnosť sa **z a m i e t a**.

II. Ďalším účastníčkam konania 1/ až 3/ sa **p r i z n á v a** nárok na náhradu trov kasačného konania proti žalobcovi v rozsahu 100%.

III. Ostatným účastníkom konania sa nárok na náhradu trov kasačného konania **n e p r i z n á v a**.

o d ô v o d n e n i e :

I. Priebeh administratívneho konania a správneho súdneho konania

1. Ďalšie účastníčky 1/ až 3/, ďalej v texte uvádzané ako „žiadateľky“, a ešte jedna iná osoba, ktorá návrh neskôr vzala späť, si 2. februára 2004 uplatnili na bývalom Obvodnom pozemkovom úrade v Bratislave nárok na navrátenie vlastníctva k pozemkom par. č. 19922 (roľa), 19923 (vinica) a 19924 (roľa) v kat. území C., mesto Bratislava, okres Bratislava IV (ďalej len „požadované pozemky“) podľa zákona č. 503/2003 Z. z. o navrátení vlastníctva k pozemkom a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 180/1995 Z. z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov (ďalej len „reštitučný zákon 2003“ alebo „zákon č. 503/2003 Z.z.“). Požadované pozemky prešli na štát podľa § 1 ods. 7 a 8 nariadenia Slovenskej národnej rady č. 104/1945 Sb. n. SNR o konfiškovaní a urýchlennom rozdelení pôdohospodárskeho majetku Nemcov, Maďarov, ako aj zradcov a nepriateľov slovenského národa v znení nariadenia Slovenskej národnej rady č. 64/1946 Sb. n. SNR a na základe konfiškačného rozhodnutia Konfiškačnej komisie v Bratislave-meste zo 16. októbra 1946 č. 2223/-1 (32610) k 1. marcu 1945. Pôvodným vlastníkom požadovaných

pozemkov bol pán Q. (uvádzaný aj ako Q., Q.) N. V. (uvádzaný aj ako V.), zomretý XX. Q. XXXX, starý otec žiadateľiek.

2. Prvým rozhodnutím č. j. 35/2004/SBY, zn. 1536/587/2007/SBY R-I. z 5. apríla 2007 bývalý Obvodný pozemkový úrad v Bratislave rozhodol, že žiadateľky nespĺňajú podmienky podľa reštitučného zákona 2003, nevracia sa im vlastníctvo k požadovaným pozemkom a nepriznáva sa im právo na náhradu za požadované pozemky, pretože k ich odňatiu došlo pred rozhodným obdobím uvedeným v reštitučnom zákone 2003, t.j. pred 25. februárom 1948, a požadované pozemky neboli vyňaté z konfiškácie podľa osobitných predpisov [poznámka: najskôr podľa § 38 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločenstvách v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 330/1991 Zb.“)] a nejde ani o výnimku, podľa ktorej by išlo o osobu postihnutú podľa § 38 ods. 3 zákona č. 330/1991 Zb.

3. Na opravný prostriedok žiadateľiek Krajský súd v Bratislave rozsudkom č.k. 3Sp/41/2007-47 z 8. júna 2010 potvrdil uvedené prvé rozhodnutie bývalého Obvodného pozemkového úradu v Bratislave. Súd uviedol, že nedošlo k posunu počiatku rozhodného obdobia reštitučného zákona 2003 pred 25. február 1948, a že stanovisko správneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. R 45/1998 rieši problematiku lesného pôdneho fondu, a nie posun počiatku rozhodného obdobia pred 25. február 1948. Súd tiež zistil, že požadované pozemky sú zastavané a ich vlastníkom je ďalší účastník konania 4/.

4. Na odvolanie žiadateľiek Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom sp.zn. 2Sžo/211/2010 zo 6. apríla 2011 zmenil rozsudok Krajského súdu v Bratislave tak, že zrušil prvé rozhodnutie bývalého Obvodného pozemkového úradu v Bratislave z 5. apríla 2007 a vec vrátil tomuto správne orgánu na ďalšie konanie. Odvolací súd zdôraznil, že reštitučný zákon 2003 bol iba pokračovaním zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o pôde“ alebo „zákon č. 229/1991 Zb.“). Dbáť treba na povahu majetku v čase straty vlastníckeho práva, nie v čase účinnosti reštitučných zákonov. § 6 ods. 2 zákona o pôde predstavuje ďalší reštitučný titul a je určitým prelomom do inak striktno vymedzeného rozhodného obdobia citovaného zákona. Stanovisko správneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. R 45/1998 síce rieši aj otázky lesného pôdneho fondu (obsah reštitučného nároku), ale nielen tieto, adresuje aj otázky posunu počiatku rozhodného obdobia zákona.

5. Odvolací súd následne skúmal, či žiadateľky splnili zákonné podmienky na úspech v reštitučnom konaní. § 6 ods. 2 zákona o pôde predstavuje prielom do vymedzenia obdobia inak rozhodného pre tento zákon. V prípade žiadateľiek nebolo zistené, že by bol ich predok odsúdený podľa nariadenia Slovenskej národnej rady č. 33/1945 Sb. n. SNR v znení nariadenia č. 57/1946 Sb. n. SNR. Napokon, keďže v prípade požadovaných pozemkov ide o zastavané nehnuteľnosti, žiadateľkám sa malo priznať právo na náhradu za požadovaného pozemky.

6. Následne v poradí druhým rozhodnutím č.k. 35/2004, zn. OU-BA-PLO/2018/035402-001/MAG z 2. marca 2018 (ďalej len ako „prvostupňové rozhodnutie“) Okresný úrad Bratislava, Pozemkový a lesný odbor, konštatoval, že žiadateľky spĺňajú podmienky uvedené v § 3 ods. 2 reštitučného zákona 2003, a priznal im právo na náhradu za požadované pozemky. Svoje záver založil na záväznom právnom názore Najvyššieho súdu Slovenskej republiky uvedenom v jeho zrušujúcom rozsudku zo 6. apríla 2011 sp.zn. 2Sžo/211/2010, ako ak aj na stanovisku správneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. R 45/1998. Toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 28. augusta 2018.

7. Na odvolanie žalobcu, v ktorom okrem iného poukazoval aj na rozsudky Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (rozsudok z 14. februára 2012 sp.zn. 1Sžr/58/2011, rozsudok z 25. januára 2013 sp.zn. 10Sžr/3/2012, rozsudok z 12. augusta 2014 sp.zn. 1Sžr/75/2013), ktoré sa k posunu počiatku rozhodného obdobia podľa reštitučného zákona 2003 vyslovili inak, ako sa v práve rozhodovanej veci vyslovil Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozsudku zo 6. apríla 2011 sp.zn. 2Sžo/211/2010, vo veci rozhodol žalovaný rozhodnutím č. OU-BA-OOP6-2018/063191 z 19. júna 2018 (ďalej aj ako len „napadnuté rozhodnutie“) tak, že odvolanie zamietol a rozhodnutie Okresného úradu Bratislava, Pozemkový a lesný odbor z 2. marca 2018 potvrdil.

8. Uviedol, že prvostupňový správny orgán vychádzal zo záväzného právneho názoru vysloveného Najvyšším súdom Slovenskej republiky. Žiadateľky preukázali splnenie všetkých podmienok podľa reštitučného zákona 2003. Správne orgány v tejto konkrétnej veci boli viazané konkrétnym zrušujúcim rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, bez ohľadu na to, že v iných veciach boli tým istým súdom vyslovené iné názory.

9. Následne podal žalobca proti napadnutému rozhodnutiu správnu žalobu doručенú 28. augusta 2018, ktorou sa okrem napadnutého rozhodnutia domáhal zrušenia aj prvostupňového rozhodnutia. Poukázal v nej opätovne na ďalší rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, a to z 25. januára 2013 sp.zn. 10Sžr/3/2012, ktorý sa týkal iného reštitučného nároku žiadateľiek, a v ktorom bol tiež vyslovený názor, že počiatok rozhodného obdobia reštitučného zákona 2003 sa nikdy neposúva. Žalobca argumentoval, že aj viazanosť správneho orgánu zrušujúcim rozhodnutím správneho súdu v konkrétnej veci (kasačná viazanosť) môže byť prelomená, a to okrem iného aj preto, že v medziobdobí došlo k zmene právneho stavu. Takú zmenu videl žalobca v už citovaných troch rozsudkoch Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 1Sžr/58/2011, 10Sžr/3/2012 a 1Sžr/75/2013. Žalovaný si v takejto konkurencii rôznych právnych názorov bez bližšieho odôvodnenia vybral na nasledovanie práve len rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 6. apríla 2011 sp.zn. 2Sžo/211/2010.

10. Žalobca tiež požadoval, aby krajský súd inicioval vydanie zjednocujúceho stanoviska k posudzovanej právnej otázke posunu počiatku rozhodného obdobia reštitučného zákona 2003. Na záver žalobca požadoval priznanie odkladného účinku správnej žalobe, pričom tomuto návrhu bolo uznesením č.k. 2S/137/2018-123 z 13. februára 2019 vyhovie a správnej žalobe bol priznaný odkladný účinok.

11. Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Bratislave žalobu zamietol a žalovanému ani ďalším účastníkom nepriznal právo na náhradu trov konania. Krajský súd neuznal argument žalobcu, že došlo k zmene právneho stavu v dôsledku vývoja judikatúry, keďže právny názor vyslovený v rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 6. apríla 2011 sp.zn. 2Sžo/211/2010, z ktorého žalovaný vychádzal, bol vyslovený aj v rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 24. júna 2015 sp.zn. 9Sžr/132/2015, č. R 32/2017, teda publikovaným v súdnej zbierke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Krajský súd rovnako vyhodnotil, že napadnuté rozhodnutie náležite odôvodňuje, prečo bolo treba žiadateľkám priznať nárok, a to s poukazom na podpornú judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ako aj na splnenie iných podmienok reštitučného zákona 2003.

III. Kasačná sťažnosť žalovaného, vyjadrenia ostatných účastníkov konania

12. Proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č.k. 2S/137/2018-135 z 15. mája 2019 podal žalobca 18. júla 2019 kasačnú sťažnosť, navrhujúc kasačnému súdu jeho zrušenie a vrátenie mu veci na ďalšie konanie, alternatívne jeho zmenu a zrušenie napadnutého rozhodnutia vrátane prvostupňového rozhodnutia. Súčasne si uplatnil nárok na náhradu trov konania vrátane trov kasačného konania. Sťažovateľ uplatnil dôvody podľa § 440 ods. 1 písm. g/ a h/ zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „SSP“), teda nesprávne právne posúdenie a odklon od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu.

13. Sťažovateľ po tom, čo poukázal na svoju argumentáciu uplatnenú v konaní pred krajským súdom, ktorá je totožná ako pozícia, ktorú zastával v správnom konaní, sa vyjadril k historickému kontextu prijímania konfiškáčnych predpisov (vo forme dekrétov prezidenta republiky a ich obsahových ekvivalentov prijímaných na území Slovenska Slovenskou národnou radou vo forme nariadení s právnou silou zákona) po II. svetovej vojne v období tzv. III. Československej republiky. Uvádza, že platnosť týchto predpisov nebola spochybnená, a to ani v Českej republike, s ktorou Slovenská republika zdieľa túto časť histórie.

14. V súvislosti s udalosťami, ktoré sa odohrali po II. svetovej vojne, neexistuje (pozn. nadzákonné, z Ústavy či Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd vyplývajúce) právo na reštitúciu. Je zrejmé, že ani zákon o pôde, ani reštitučný zákon 2003 nemali za cieľ odčiniť možné krivdy spáchané v období do 25. februára 1948, a v zhode s tým majú aj definované svoje rozhodné obdobie. Zákon č. 229/1991 Zb. zase napravné konfiškácie uskutočnené po 25. februári 1948, ako aj len tie skoršie konfiškácie, na ktoré sa vzťahujú predpisy o vynímaní z konfiškácie vydané v roku 1948, ktoré sa dotýkali osôb maďarskej národnosti (ide o nariadenie Zboru povereníkov č. 26/1948 Sb. n. SNR, ktorým

sa upravuje vyňatie pôdohospodárskeho majetku osôb maďarskej národnosti z konfiškácie), a ktoré sa neuplatnili na situáciu starého otca žiadateľiek.

15. Sťažovateľ uviedol, že § 3 ods. 2 reštitučného zákona 2003 je potrebné posudzovať rovnako ako § 6 ods. 2 zákona o pôde argumentujúc vo vzťahu k rozhodnému obdobiu reštitučného zákona 2003 tak, že z ním už citovaných rozsudkov Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (sp.zn. 1Sžr/58/2011, 10Sžr/3/2012 a 1Sžr/75/2013) vyplýva, že rozhodné obdobie uvedeného zákona je výlučne medzi 25. februárom 1948 a koncom roka 1989. Naviac argumentoval aj rozsudkami Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vydanými po rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 24. júna 2015 sp.zn. 9Sžr/132/2015, č. R 32/2017, na ktorý sa odvolával krajský súd, a to napríklad rozsudkom zo 6. februára 2018 sp.zn. 4Sžr/2/2017, ktoré rozsah rozhodného obdobia reštitučných predpisov v § 6 ods. 2 zákona o pôde a v § 3 ods. 2 reštitučného zákona 2003 posúdili rovnako ako uvedené tri rozsudky. Inými slovami, Najvyšší súd Slovenskej republiky aj po vydaní „právne záväzného“ rozsudku z 24. júna 2015 sp.zn. 9Sžr/132/2015, č. R 32/2017, rozhoduje o tejto právnej otázke rôzne.

16. Sťažovateľ napokon argumentoval, že bol porušený princíp právnej istoty, pretože krajský súd v podstate zvolil výklad contra legem, ako aj preto, že malo dôjsť k zmene judikatúry po dvadsaťročnej aplikačnej praxi správnych orgánov a súdov.

17. Žalovaný vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti navrhol túto ako nedôvodnú podľa § 461 SSP zamietnuť. Poukázal na to, že rozhodol v súlade so zrušujúcim rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 6. apríla 2011 sp.zn. 2Sžo/211/2010.

18. Ďalší účastník 4/ sa vyjadril, že požadované pozemky sú zastavené, sú súčasťou areálu Z., a vlastníctvo k nim nie je možné vrátiť.

19. Žiadateľky sa ku kasačnej sťažnosti vyjadrili tak, že v prvom rade poukázali na vôľu zákonodarcu zrejmu z dôvodovej správy k zákonu Národnej rady Slovenskej republiky č. 186/1993 Z.z., ktorý novelizoval zákon o pôde, a z ktorej vyplýva, že nie je rozhodné, či nehnuteľnosti boli konfiškované pred alebo po rozhodnom období dodajúc, že opačný výklad popiera účel aplikovanej právnej úpravy. Žiadateľky súčasne uznávajú, že „je na úvahe suverénneho štátu, či a v akej miere zakotví do svojho právneho poriadku právo na reštitúciu majetku.“ s tým, že ak sa tak stane, je potom „povinnosťou štátnych orgánov a sťažovateľa postupovať v intenciách príslušných noriem“.

20. Súčasne poukázali na to, že právny názor vyslovený v napadnutom rozsudku neporušuje princíp právnej istoty, lebo tento neobsahuje požiadavku na nemennú judikatúru, pričom mali za to, že možno skôr uvažovať tak, že práve sťažovateľom citované protichodné rozsudky Najvyššieho súdu Slovenskej republiky tento princíp môžu porušovať, pretože svoj judikatórny odklon náležite nezdôvodnili. Zastali názor, že rozsudok z 24. júna 2015 sp.zn. 9Sžr/132/2015, č. R 32/2017, bol presvedčivo odôvodnený, vysporiadal sa s opozitnými právnymi názormi, a bolo naň nadviazané v ďalších rozsudkoch, napr. v rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. februára 2019 sp.zn. 2Sžr/138/2016. Taktiež išlo o súdne rozhodnutie publikované v súdnej zbierke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, čo má dokladovať, že ide o výsledok zjednocovacej činnosti tohto súdu.

21. Žiadateľky napokon poukázali na neprimeranú dĺžku konania o ich reštitučnom nároku s tým, že kasačnú sťažnosť navrhli zamietnuť.

IV. Argumentácia Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky

22. 1. augusta 2021 začal Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (ďalej aj ako „Najvyšší správny súd“) činnosť a začal konať vo všetkých veciach, v ktorých do 31. júla 2021 konal Najvyšší súd Slovenskej republiky v správnom kolégiu (čl. 154g ods. 4 a 6 Ústavy v spojení s § 101e ods. 2 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov). Predmetná kasačná sťažnosť bola predložená Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky 12. novembra 2019 a zaregistrovaná v jeho správnom kolégiu pod sp.zn. 5Sžrk/7/2019. Od 1. augusta 2021 je teda na konanie o nej príslušný Najvyšší správny súd. Vec bola náhodným spôsobom 17. augusta 2021 pridelená do piateho senátu Najvyššieho správneho súdu, ktorý o nej rozhodol v zložení uvedenom v záhlaví tohto rozhodnutia pod pôvodnou spisovou značkou.

23. Najvyšší správní soud konající jako soud kasační, po zistení, že kasačná sťažnosť bola podaná včas (§ 443 ods. 1 SSP), oprávnenou osobou (§ 442 ods. 1 SSP), smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustná (§ 439 SSP) a má predpísané náležitosti (§ 57 SSP a § 445 SSP), preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v medziach podanej kasačnej sťažnosti (§ 453 ods. 1 a 2 SSP) rozhodujúc bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP), keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli a internetovej stránke Najvyššieho správneho súdu, pričom dospel k záveru, že kasačná sťažnosť nie je dôvodná.

24. Je zrejmé a medzi účastníkmi konania nesporné, že si žiadateľky uplatnili svoj nárok podľa reštitučného zákona 2003. Medzi účastníkmi konania nebolo sporné ani to, že konfiškačné predpisy sú platným právom, na ktoré treba prihliadať. Podstatou veci je teda len odpovedať na otázku, či žiadateľkám vznikol nárok na reštitúciu podľa reštitučného zákona 2003, aj keď ku konfiškácii majetku ich starého otca došlo pred 25. februárom 1948.

25. Rovnako nie je sporné, že ustanovenie § 3 ods. 2 reštitučného zákona 2003, o ktoré sa opiera reštitučný nárok žiadateľiek, je totožné s ustanovením § 6 ods. 2 zákona o pôde, pričom, ako už v práve rozhodovanej veci uviedol aj Najvyšší súd Slovenskej republiky, reštitučný zákon 2003 je pokračovaním zákona o pôde (rozsudok zo 6. apríla 2011 sp.zn. 2Sžo/211/2010, s. 5-6). Najvyšší správní súd teda bude uplatňovať právne a judikátorne východiská spojené s § 6 ods. 2 zákona o pôde aj na § 3 ods. 2 reštitučného zákona 2003.

26. Podstatou reštitučnej legislatívy je realizácia morálneho záväzku spoločnosti poskytnúť osobám, dotknutým historickými krivdami, prípadne ich potomkom, ospravedlnenie a satisfakciu za to, čo sa im stalo (porovnaj už nález Ústavného súdu Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky z 21. decembra 1992 sp.zn. I. ÚS 597/92, č. 16/1992 Zbierky uznesení a nálezov Ústavného súdu Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky, s. 79, dostupné z: https://www.usoud.cz/fileadmin/user_upload/ustavni_soud_www/prilohy/sbirka_usneseni_a_nalezu.pdf). Je dôkazom, že spoločnosť sa vie sebakriticky dívať na svoje vlastné dejiny a na svoje vlastné chyby a zlyhania, z týchto si vziať ponaučenie, a byť schopná aj ospravedlnenia.

27. Tieto východiská musí mať správní súd a orgán verejnej správy vždy na zreteli. Reštitučná legislatíva sa má vykladať možno čo najústretivejšie voči reštituentom (ex favore restitutionis) s cieľom aspoň čiastočného zmiernenia majetkových krívd utrpенých v jednotlivých historických obdobiach [pozri v podobnom duchu nález českého Ústavného súdu (Ústavní soud) z 29. mája 2013 sp.zn. Pl. ÚS 10/13, č. N 96/69 SbNU 465, č. 177/2013 Sb., bod 94, a tam citovanú judikaturu; tiež body 1 a 2 odlišného stanovisko sudcu Milana Lálíka k uzneseniu Ústavného súdu z 27. marca 2013 sp.zn. I. ÚS 184/2013].

28. Sťažovateľ argumentuje, že sa krajský súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu a v spojitosti s týmto argumentom uvádza, že správne orgány neboli bezpodmienečne viazané v tejto veci vydaným zrušujúcim rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 6. apríla 2011 sp.zn. 2 Sžo 211/2010. Tieto dve námietky je preto potrebné posúdiť spoločne.

29. Sťažovateľova námietka sa týka kasačnej záväznosti zrušujúceho rozsudku správneho súdu, ktorá je upravená v § 191 ods. 6 SSP, podľa ktorého „[p]rávnym názorom, ktorý vyslovil správní súd v zrušujúcom rozsudku, je orgán verejnej správy v ďalšom konaní viazaný.“, a rovnako bola upravená aj v predchádzajúcej právnej úprave, naposledy v § 250j ods. 7 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov, ktorý ustanovoval, že „[s]právne orgány sú viazané právnym názorom súdu“.

30. Z uvedených ustanovení vyplýva, že správní orgán je v princípe vždy viazaný právnym názorom vysloveným správnym súdom v jeho zrušujúcom rozsudku, a nemôže si sám vybrať, či tento právny názor bude, alebo nebude nasledovať. Ide však o princíp, ktorý má svoje výnimky. Tieto výnimky však nebudú časté a splnenie podmienok pre takéto výnimky treba vykladať primerane restriktívne. Iba nesúhlas s právnymi názormi vyslovenými správnym súdom, nestotožnenie sa správneho orgánu s právnym riešením zvoleným správnym súdom, nepostačuje na to, aby sa princíp kasačnej záväznosti výnimočne neuplatnil.

31. Kasačná záväznosť zrušujúceho rozsudku môže byť v prvom rade prelomená zmenou skutkových okolností (dostatočným odlišením skutkových okolností), ktoré tu boli v čase rozhodovania správneho súdu a na ktorých svoj právny názor založil správny súd v zrušujúcom rozsudku (napr. Bobek, M., Kühn, Z., et al.: Judikatura a právni argumentace. Praha: Auditorium, 2013, s. 105. ISBN 978-80-87284-35-3). V druhom rade môže byť kasačná záväznosť prelomená aj zmenou aplikovateľného právneho stavu, pričom zmena právneho stavu môže spočívať jednak vo formálnej zmene na vec aplikovaného práva v zmysle zmeny znenia právnych predpisov s tým, že v takomto prípade je potom potrebné dbať na pravidlá uvedené v príslušných prechodných ustanoveniach.

32. Kasačná záväznosť môže byť prelomená aj v prípade zmeny ustálenej rozhodovacej praxe vykonanej Najvyšším správnym súdom (nie v rozhodnutiach nižších správnych súdov), a to predpísaným postupom. Táto zmena je v zásade možná len prostredníctvom rozhodnutia veľkého senátu Najvyššieho správneho súdu alebo prostredníctvom prijatia stanoviska k zjednoteniu odlišnej rozhodovacej praxe pri výklade zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov v právoplatných rozhodnutiach veľkého senátu Najvyššieho správneho súdu alebo jeho senátov a to s poukazom na § 24e ods. 3 písm. a/ zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. K zmene rozhodovacej praxe môže dôjsť tiež prostredníctvom prijatia stanoviska k zjednocovaniu výkladu zákonov alebo iných všeobecne záväzných právnych predpisov, ak došlo k výkladovým rozdielnostiam v právoplatných rozhodnutiach správnych súdov (§ 24e ods. 3 písm. b/ zákona č. 757/2004 Z.z.). Do tretice je táto zmena možná ako dôsledok rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky, Európskeho súdu pre ľudské práva alebo Súdneho dvora Európskej únie rozhodujúceho podľa čl. 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie v prejudiciálnom konaní, a to ak z tejto relevantnej zmeny ustálenej rozhodovacej praxe nevyplýva, že telo ju meniace chcelo časové účinky tejto zmeny obmedziť výlučne do budúcnosti a nevziať ju aj na prebiehajúce konania. Podobne uvažuje aj uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. marca 2016 sp.zn. 3Cdo/12/2016, č. R 76/2016, bod 6.5.

33. Sťažovateľ tvrdí, že tu je výnimka z kasačnej záväznosti spočívajúca v zmene ustálenej rozhodovacej praxe, pričom poukazuje na tri neskoršie rozsudky Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktoré majú dokazovať, že sa ustálená rozhodovacia prax Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vyvinula spôsobom, že počiatok rozhodného obdobia aj podľa reštitučného zákona 2003 sa nikdy nemôže presunúť pred 25. február 1948.

34. Najvyšší správny súd v reakcii na tento argument sťažovateľa poukazuje na stanovisko správneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 4. júna 1998 č. R 45/1998, ktoré možno z povahy veci považovať za prejav ustálenej rozhodovacej praxe, a z ktorého vyplýva, že (ide o citáciu, zdôraznenie je pridané Najvyšším správnym súdom):

(i) V § 6 ods. 1 sú [...] vymedzené aj skutočnosti, v dôsledku ktorých museli prejsť nehnuteľnosti na štát, aby vznikol nárok na ich vydanie. V súlade s ustanovením [§] 4 ods. 1 ide o skutočnosti, ktoré nastali v dobe od 25. februára 1948 do 1. januára 1990, resp. nehnuteľnosti prešli na štát v uvedenej dobe.

(ii) Naproti tomu ustanovenie § 6 ods. 2 rieši prípad, kedy sa obdobne ako podľa § 6 ods. 1 postupuje (teda vydajú sa nehnuteľnosti) aj ďalším osobám, ktorých nehnuteľnosti prešli na štát už pred 25. februárom 1948 podľa predpisov o konfiškácii podľa osobitných predpisov z roku 1945 (Nariadenie SNR č. 104/1945 Zb. SNR, Dekrét prezidenta republiky č. 108/1945 Zb.) s tým, že pre vydanie nehnuteľností (teda aj lesnej pôdy) musia byť splnené ďalšie tam stanovené podmienky týkajúce sa oprávnenej doby. V zmysle týchto podmienok musí ísť o fyzické osoby, ktorým vznikol nárok na vyňatie poľnohospodárskeho majetku z konfiškácie podľa osobitných predpisov, napr. nariadenia Zboru povereníkov č. 26/1948 Zb. SNR. Podľa tohto predpisu nárok na vyňatie pôdohospodárskeho majetku osôb maďarskej národnosti z konfiškácie vznikol za splnenia (okrem iného) tej podmienky, že takéto osoby nadobudli československé štátne občianstvo podľa zákona č. 245/1948 Zb. o štátnom občianstve osôb maďarskej národnosti a súčasne, ak pracovali na tomto majetku so starostlivosťou riadneho hospodára, okrem toho, že by pre okolnosti nezávislé na ich vôli sami nemohli na nich pracovať.

(iii) Za oprávnené podľa tohto ustanovenia treba považovať jednak osoby, ktorým vznikol nárok na vyňatie poľnohospodárskeho majetku z konfiškácie podľa osobitných predpisov (napr. nar. Zboru povereníkov č. 26/1948 Zb. SNR), pričom od účinnosti zákona č. 93/1992 Zb., ktorým bolo doplnené ustanovenie § 6 ods. 2 treba za osoby, ktorým vznikol nárok na vyňatie poľnohospodárskeho majetku z konfiškácie podľa osobitných predpisov považovať pre účely tohto zákona aj štátnych občanov ČSFR,

ktorí majú trvalý pobyt na území ČSFR a ktorým sa skonfiškoval poľnohospodársky majetok a neboli odsúdení podľa osobitných predpisov.

35. Toto stanovisko jednoznačne uvádza, že § 6 ods. 2 zákona o pôde (totožný s § 3 ods. 2 reštitučného zákona 2003) ustanovuje, okrem iného, že reštitučný nárok vzniká aj osobám, ktorým bol príslušný majetok skonfiškovaný aj pred 25. februárom 1948. Z tohto názoru vychádzal aj zrušujúci rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v tejto veci zo 6. apríla 2011 sp.zn. 2Sžo 211/2010.

36. Neskoršie rozsudky Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, citované sťažovateľom, obsahujúce opačný právny názor, treba považovať o pokus o odklon od uvedeného stanoviska správneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorý však nebol neskoršou praxou práve správneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky akceptovaný. Dôkazom toho je rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 24. júna 2015 sp.zn. 9Sžr/132/2015, ktorý bol publikovaný v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky práve pod č. R 32/2017. V tejto súvislosti Najvyšší správny súd zastáva názor, že schválenie uvedeného súdneho rozhodnutia na publikáciu v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky predstavuje zjednotenie rozhodovacej činnosti v tejto otázke (podobne uvažuje aj uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. marca 2016 sp.zn. 3Cdo/12/2016, č. R 76/2016, bod 6.7).

37. Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozsudku z 24. júna 2015 sp.zn. 9Sžr/132/2015 skonštatoval uvedené:

(i) Druhá a tretia veta [§ 6 ods. 2] boli do zákona č. 229/1991 Zb. vložené zákonom č. 93/1992 Zb. s účinnosťou od 28. februára 1992.

Podľa názoru odvolacieho senátu dňom 28. februára 1992 došlo k prelomeniu zásady, že sa vydávajú len pozemky, ktoré prešli na štát v období od 25. februára 1948 z titulu konfiškácie. Tento jeho záver opiera o znenie tretej vety odseku 2 ustanovenia § 6; práve zo spojenia „pokiaľ tento majetok bol už pred rozhodným obdobím pridelený“, vyplýva nárok takých osôb na vydanie aj v prípade, keď konfiškačné rozhodnutie bolo vydané pred 25. februárom 1948.

(ii) Uvedený záver je navyše podporený dôvodovou správou k zákonu č. 186/1993 Z. z., ktorým sa menil zákon č. 229/1991 Zb. a v ktorej sa uvádza: „... Druhá veta § 6 ods. 2 doplnená zákonom č. 73/1992 Zb. prevzala rozšírenie vyňatia majetku z konfiškácie podľa § 38 zákona č. 330/1991 Zb. s tou zmenou, že reštitučný nárok patrí oprávneným osobám aj vtedy, ak nehnuteľnosti boli pridelené pred 25. februárom 1948. Ďalšou zmenou oproti § 38 zákona SNR č. 330/1991 Zb. bolo, že nehnuteľnosti možno vydať bez ohľadu na to, či rozhodnutie konfiškačnej komisie alebo Zboru povereníkov bolo vydané pred alebo po rozhodnom období.“

Vzhľadom na uvedené odvolací súd nepovažoval za dôvodnú odvolaciu námietku v časti, týkajúcej sa vydania konfiškačných rozhodnutí pred 25. februárom 1948.

38. S poukazom na vyššie uvedené Najvyšší správny súd zastáva názor, že v danej veci neboli splnené podmienky na to, aby sa prelomila kasačná záväznosť zrušujúceho rozsudku správneho súdu vydaného v práve rozhodovanej veci, nakoľko k zmene ustálenej rozhodovacej praxe v dôsledku sťažovateľom citovaných súdnych rozhodnutí nedošlo. Práve naopak, ustálená rozhodovacia prax sa prihlásila a to práve publikáciou súdneho rozhodnutia v súdnej zbierke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pod č. R 32/2017, k stanovisku správneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. R 45/1998. Následne sa k právnym názorom uvedeným v tomto stanovisku a zbierkovom súdnom rozhodnutí prihlásili dávnejšie aj menej dávno viaceré senáty Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (napr. rozsudok z 30. apríla 2020 sp.zn. 2Sžr/7/2017, časť VII. prvé dva odseky, a tam citovaná judikatúra) s tým, že rozhodnutie sp.zn. 4Sžr/2/2017 zo 6. februára 2018, ktorým sa Najvyšší súd Slovenskej republiky odklonil od rozhodnutia zásadného právneho významu, je dôvodné považovať za ojedinelé v rámci rozhodovacej činnosti Najvyššieho súdu Slovenskej republiky k tejto právnej otázke v období po zverejnení rozsudku sp.zn. 9Sžr/132/2015 z 24. júna 2015 v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR. Vychádzajúc z uvedeného sa preto krajský súd svojím rozhodnutím v danej veci neodklonil od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu.

39. Najvyšší správny súd následne posudzoval dôvodnosť námietky, ktorou sťažovateľ tvrdil, že vec bola nesprávne právne posúdená, pričom dôvodnosť tejto námietky pochopiteľne úzko súvisí s vyhodnotením dôvodnosti námietky, že sa krajský súd svojím rozhodnutím odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu. Z dôvodu, že kasačný súd z vyššie uvedených dôvodov ustálil,

že krajský súd svojím rozhodnutím rešpektoval ustálenú judikatúru kasačného súdu vo vzťahu k meritu veci, nemôže pochopiteľne následne obstať ani námietka ohľadom nesprávneho právneho posúdenia veci. V tejto súvislosti je potrebné upriamiť pozornosť sťažovateľa, že v danej veci bol už vydaný rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 2Sžo/211/2010 zo 6. apríla 2011, pričom právnym názorom obsiahnutým v danom rozsudku bol žalovaný viazaný a ako už bolo vyššie uvedené nebol daný odklon od jeho kasačnej záväznosti. Preto je namieste uzavrieť, že samotná skutočnosť, že k vydaniu konfiškačného rozhodnutia došlo v roku 1946, nemôže byť sama osebe prekážkou úspechu žiadateľiek v reštitučnom konaní.

40. Najvyšší správny súd v súvislosti s právnym posúdením veci považuje za potrebné uviesť a to s poukazom na znenie ustanovenia § 3 ods. 2 reštitučného zákona 2003, že navrátiť vlastníctvo k pozemkom resp. v spojitosti s § 6 reštitučného zákona 2003 sa má zaň poskytnúť náhrada aj v prípade, že osobe vznikol nárok na vyňatie pozemkov z konfiškácie podľa osobitných predpisov (pričom sa príkladom v poznámke pod čiarou odkazuje na nariadenie Zboru povereníkov č. 26/1948 Sb. n. SNR) s tým, že toto ustanovenie definuje, ktoré ďalšie osoby sa majú považovať na účely reštitučného zákona 2003 za osoby, ktorým vznikol nárok na vyňatie z konfiškácie. Medzi tieto osoby patria aj osoby, ktorým bol majetok konfiškovaný podľa nariadenia Slovenskej národnej rady č. 104/1945 Sb. n. SNR, už citovaného v tomto rozsudku, ktorý v § 1 ods. 1 v spojení s § 27 ustanovuje, že ku konfiškácii dochádzalo vždy k 1. marcu 1945 (táto skutočnosť vyplýva aj z rozhodnutia konfiškačnej komisie zo dňa 16.10.1946) a keďže druhá veta ustanovenia § 3 ods. 2 odkazuje práve na konfiškácie uskutočnené s účinkami k 1. marcu 1945, pochopiteľne sa predpokladá vydanie pozemkov aj osobám, ktoré neboli postihnuté konfiškáciou po 25. februári 1948. Opak by v podstate znamenal, že druhá veta § 3 ods. 2 reštitučného zákona 2003 spolu s k nej priradenou poznámkou pod čiarou by nemali žiadne uplatnenie a stali by sa zbytočnými.

41. Ustanovenie § 3 ods. 2 reštitučného zákona 2003 tak preto predstavuje reštitučný titul (podobne ako § 6 ods. 2 zákona o pôde), na ktorý sa nevzťahuje podmienka rozhodného obdobia podľa § 2 ods. 1 tohto zákona. Navyše, ako už bolo uvedené, aj posledná veta § 3 ods. 2 citovaného zákona predpokladá, že sa pravidlo v ňom obsiahnuté uplatní aj na situácie, ktoré nastali pred obdobím inak rozhodným podľa reštitučného zákona 2003, z čoho možno usudzovať, že pravidlo o rozhodnom období reštitučného zákona 2003 nie je absolútne. Tieto závery sú podporené aj obsahom dôvodových správ k zákonu č. 93/1992 Zb. (čl. I. bod 9) a k zákonu Národnej rady Slovenskej republiky č. 186/1993 Z.z. (čl. I bod 6), resp. priebehom parlamentného prerokovania návrhov týchto zákonov vo Federálnom zhromaždení 30. a 31. januára 1991 a 18. februára 1992, ako aj v Národnej rade, a zmien prijatých v priebehu tohto prerokovania, s ktorými sa kasačný súd oboznámil. Tieto ustanovenia modifikovali § 6 ods. 2 zákona o pôde (vrátane poznámok pod čiarou) do podoby, v akej sa nachádza dnes, a v akej bol z hľadiska textu prijatý aj § 3 ods. 2 reštitučného zákona 2003.

42. V ostatnom kasačný súd odkazuje na odôvodnenie predchádzajúceho rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 2Sžo 211/2010 zo 6. apríla 2011, v ktorom najvyšší súd skonštatoval okrem iného nasledovne: „V danom prípade navrhovateľky, aby mohli úspešne reštituovať, museli by preukázať v reštitučnom konaní, teda v tomto reštitučnom konaní zákonnú podmienku, a to že ich právny predchodca nebol odsúdený podľa osobitných predpisov, ktorú skutočnosť ako vyplýva z administratívneho spisu i preukázali. V tejto súvislosti považuje odvolací súd za potrebné zdôrazniť, že obsah § 6 ods. 2 zákona o pôde bol novelizovaný zákonom č. 93/1992 Zb. a do zákona bola zaradená poznámka pod č. 9a, odkazujúca na slovenský právny predpis, a to nariadenie SNR č. 33/1945 Zb. SNR o potrestaní fašistických zločincov, okupantov, zradcov a kolaborantov a o zriadení ľudového súdnictva. Pokiaľ by bol pôvodný vlastník Artúr Doboš odsúdený podľa nariadenia SNR č. 33/1945 Zb. SNR v znení nariadenia č. 57/1946 Zb. nariadenia SNR, tak v takom prípade by neboli splnené podmienky na vydanie nehnuteľností, resp. priznaní práva na náhradu. Z listinných dôkazov nachádzajúcich sa v administratívnom spise správneho orgánu nevyplýva však, žeby pôvodný vlastník bol odsúdený podľa nariadenia SNR č. 33/1945 Sb. SNR.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti považuje odvolací súd za potrebné zdôrazniť, že navrhovateľky ako oprávnené osoby, ktoré sú vo vzťahu k pôvodnému vlastníkovi v príbuzenskom vzťahu ako vnučky spĺňajú potom nesporne i status oprávnených osôb a potom a týchto skutkových a právnych okolností nič nebránilo odporcovi, aby ich reštitučnému návrhu zodpovedajúcim spôsobom vyhovel, pretože z listinných dôkazov nachádzajúcich sa v administratívnom spise vyplýva, že predmetné nehnuteľnosti sú zastavané a je tu teda zákonná prekážka pre nevydanie týchto nehnuteľností.

Pokiaľ teda § 6 ods. 2 zákona o pôde v komplexnom znení po jeho novelizácii vykonanej zákonom č. 93/1992 Zb. logicky vyhodnotíme tak je potrebné akceptovať záver, že ani v pôvodnom znení a ani v znení po novele nemožno poznámky č. 9 a č. 9a interpretovať inak, než ako príkladné odkazy v úvahu prichádzajúce osobitné predpisy a potom § 6 ods. 2 zákona o pôde je potrebné skutočne považovať za ďalší reštitučný titul špecificky orientovaný do oblasti novej zákonnej reštitúcie konfiškovaného poľnohospodárskeho majetku priamo v režime zákona o pôde. Neobstojí preto ani zásadná námietka krajského súdu ako i pozemkového úradu, že predmetná konfiškácia majetkov spadá v danom prípade pred tzv. rozhodné obdobie. Naopak je potrebné rešpektovať skutočnosť, že samotný § 6 ods. 2 zákona o pôde obsahuje výslovné pravidlo ako postupovať pri strate konfiškovaného majetku je preto je potrebné akceptovať ten záver, že § 6 ods. 2 zákona o pôde predstavuje prielom do inak striktno vymedzeného rozhodného obdobia pre prípady uvedené v § 6 ods. 1 zákona o pôde.

V danom prípade pre úplnosť veci Najvyšší súd SR uvádza, že postupom Obvodného pozemkového úradu v Bratislave ako i Krajského súdu v Bratislave boli navrhovateľky ukrátené na svojich právach a bolo zasiahnuté do ich základných ľudských práv.

Výklad ustanovení §§ 2 a 3 ods. 2 zákona č. 503/2003 Z.z. aký zvolili v posudzovanej veci pozemkový úrad ako i krajský súd je v príkrom rozpore s ústavnou konformným výkladom na tak citlivú problematiku akou je nesporná problematika reštitučných konaní. Takýto výklad aký zaujali správny orgán a krajský súd je v rozpore s právom na spravodlivý proces v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru.“

43. Na záver považuje kasačný súd ešte poukázať na to, že reštitučná legislatíva bola na Slovensku prijatá, čím si Slovensko splnilo svoj morálny záväzok a preukázalo schopnosť sebareflexie. V tomto kontexte však nemožno opomínať fakt, že dĺžka mnohých reštitučných konaní je zjavne neprimeraná, ako na to poukazuje aj správa verejnej ochrankyne práv pani B. V.vej o zbytočných prietahoch v reštitučných konaniach k poľnohospodárskej a lesnej pôde zo septembra 2015 (<https://www.vop.gov.sk/files/spr_restitucie.pdf>); a to aj z dôvodu postupov sťažovateľa, ako je to uvedené na s. 20 tejto správy. Míňa sa preto účelu reštitučnej legislatívy, keď sa mnohokrát už starší žiadatelia výsledku konania často ani nedočakajú, alebo sa ho dočkajú s odstupom mnohých rokov a po takých procedurálnych peripetiách, že už nemôžu považovať aj pozitívne reštitučné rozhodnutie za plne uspokojujúce, a to z dôvodu komplikovaného a zdĺhavého procesu. Uvedené platí aj pre daný prípad, keď reštitučné konanie v práve rozhodovanej veci bolo ukončené pred správnymi orgánmi až po viac ako 14-tich rokoch.

44. Vychádzajúc z vyššie uvedených skutočností dospel preto Najvyšší správny súd k záveru, že napadnutý rozsudok je vecne správny, čo je dôvodom na zamietnutie kasačnej sťažnosti postupom podľa § 461 SSP.

45. O trovách kasačného konania bolo rozhodnuté podľa § 467 ods. 1 SSP v spojení s § 167 ods. 1, § 168 SSP a § 169 SSP tak, že žalobcovi nárok na náhradu trov kasačného konania nebol priznaný z dôvodu neúspechu v kasačnom konaní a žalovanému z dôvodu, že mu nárok na náhradu trov konania zo zákona nevyplyva. Ďalšiemu účastníkovi konania 4/ nebol rovnako nárok na náhradu trov konania priznaný, nakoľko mu nebola v kasačnom konaní uložená žiadna povinnosť, v súvislosti s ktorou by mu vznikli trovy konania.

46. Vo vzťahu k ďalším účastníčkam konania 1/ až 3/ (ktorým rovnako nebola uložená zo strany kasačného súdu žiadna povinnosť) však kasačný súd pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov konania prihliadol na dôvody hodné osobitného zreteľa, ako mu to umožňuje ustanovenie § 169 SSP, a žiadateľkám priznal nárok na náhradu trov konania tak, ako to požadovali proti sťažovateľovi, ktorý nebol v kasačnom konaní úspešný. Dôvody hodné osobitného zreteľa Najvyšší správny súd vzhliadol v tom, že sťažovateľ podal kasačnú sťažnosť proti rozsudku krajského súdu vydanému v jeho neprospech v situácii, keď mu muselo byť z ustálenej rozhodovacej praxe, ako bola opísaná v tomto rozsudku, zrejme, že nemá veľkú nádej na úspech, o to viac, že právny názor na predmetnú vec bol evidentný aj z predchádzajúceho, pre túto vec kasačne záväzného zrušujúceho rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Rovnako kasačný súd v tejto súvislosti poukazuje na to, že sťažovateľ nepredkladal v kasačnej sťažnosti žiadne zásadné a hlavne nové argumenty, prečo by táto ustálená rozhodovacia prax mala byť modifikovaná, keď opakoval iba už dobre známe argumenty, ktoré používal tak v správnom konaní, ako aj v konaní pred krajským súdom a v podstate predlžoval konanie prostredníctvom argumentov, ktoré boli opakovane odmietnuté. Práve s poukazom na okolnosti tohto prípadu, najmä pokiaľ ide o historicky citlivú povahu uplatneného nároku, t. j. reštitučného nároku, podľa

názoru kasačného súdu dodávajú úkonom sťažovateľa predlžujúcim súdne konanie nadväzujúce na reštitučné konanie rozmer osobitosti z pohľadu § 169 SSP. Na podporu uvedenej argumentácie kasačný súd uvádza, že aj Ústavný súd Slovenskej republiky konštatoval, že výnimočné okolnosti prípadu, a to aj v tom smere, že ide o reštitučné konanie, môžu odôvodniť aplikáciu pravidla o (ne)priznaní náhrady trov konania z dôvodu hodného osobitného zreteľa, pričom zohľadniť možno aj dĺžku konania (nález z 2. júla 2019 sp.zn. IV. ÚS 431/2018, č. 13/2019 ZNaU, body 34 až 38).

47. Preto v situácii, keď sa žiadateľky museli brániť proti kasačnej sťažnosti sťažovateľa, ktorá už pri podaní, ako bolo uvedené, mala malú šancu na úspech, a keď tu konanie prebiehalo bez viny žiadateľiek po dlhé roky a v dôsledku kasačnej sťažnosti sťažovateľa sa ešte predĺžilo, považoval Najvyšší správny súd za spravodlivé priznať žiadateľkám proti sťažovateľovi, ktorý nebol so svojou kasačnou sťažnosťou úspešný, nárok na náhradu trov kasačného konania v rozsahu 100%.

48. Záverom kasačný súd dodáva, že neuniklo jeho pozornosti, že dňa 24. júna 2020 bola Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky doručená žiadosť o nahliadnutie do spisu sp.zn. 5Sžrk/7/2019 spolu s plnomocenstvom zo dňa 22.01.2020, ktorým ďalšie účastníčky konania 1/ až 3/ splnomocnili Advokátsku kanceláriu VICTORIA, s.r.o. na zastupovanie v súdnom konaní vedenom na Krajskom súde v Bratislave sp.zn. 2S/137/2018, avšak kasačný súd z dôvodu, že dané plnomocenstvo nepokrývalo samotné kasačné konanie, uvedenú advokátsku kanceláriu v záhlaví tohto rozsudku neuviedol.

49. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.